

V sredo, 12. decembra, je v Trubarjevi hiši literature potekala predstavitev nove esejske revije s pomenljivim naslovom **Dvovoxine**. Izdaja jo **literarni klub L'etažer**, ki deluje že od leta 2010. Nastal je kot dijaški literarni klub pod vodstvom

Marjetke Krapež

, od leta 2015 pa deluje kot društvo. Z dosedanjimi projekti se je osredotočal predvsem na mlade ustvarjalce, zdaj pa so si zaželeli razširiti svoje področje delovanja, in tako so nastale *Dvovoxine*

, je v uvodnem nagovoru povedala

Laura Repovš

. Esej je v slovenskem javnem prostoru podhranjena besedilna vrsta, ima pa ključno vlogo v družbi, saj ji postavlja diagnozo v njenih najbolj nevrvalgičnih točkah, širi referenčne in miselne okvire, razgalja ideološke postopke, preizprašuje meje berljivosti in razumljivosti ter ponuja nova miselna obzorja, da bi se zgodile družbene spremembe. Esejsko formo razumejo kot raznoliko, saj se giblje med umetnostnim in znanstvenim, med polemičnim in publicističnim, med javnim in zasebnim. V reviji je tako mogoče najti različne izvedbe esejev, od takih z opombami in bibliografijami do bolj prostih besedil, vsa pa sledijo osnovnemu namenu eseja, ki se hoče približati svetu.

Prvo številko revije so uredili Marjetka Krapež, **Andrej Koritnik**, **Martin Justin** in Laura Repovš, naslovnico je oblikovala

Tanja Radež

. Tema je bila odprta, pisci so bili pozvani, naj svojo temo razvijejo iz asociacij na ime revije. Številka vsebuje eseje

Tomaža Letnarja

, Martina Justina in

Liu Zakrajšek

,

Gregu Uleno

,

Andraža Stevanovskega

in Andreja Koritnika. Želeli bi izdati dve številki letno, zbiranje prispevkov za naslednjo številko, ki ponovno ni tematsko določena, traja do

15. aprila 2019

, številka pa bo predstavljena na

L'etažerjevem literarnem vikendu

na

Vodnikovi domačiji

v začetku junija.

Sledil je drugi del večera, ki je bil posvečen eseju kot obliki, njegovi zgodovini in pomenu eseja za današnji čas, v fokusu pa je bil **Michel de Montaigne**. Andrej Koritnik se je pogovarja z gostoma **Brankom Madžarevičem** in

Primožem Vitezom

. Madžarevič je prevajalec, ki nam je približal številna francoska klasična in sodobna dela (

Gargantua in Pantagruel

Françoisa Rabelaisa,

Skušnja svetega Antona

Flauberta,

Potovanje na konec noči

Céline), že več kot dve desetletji pa se posveča prevodom esejističnega opusa Michela de Montaigna. Vitez je profesor za francoski jezik na Filozofski fakulteti v Ljubljani, sicer pa tudi prevajalec ključnih imen francoske književnosti (Voltaire, Diderot, Molière, Ionesco, Michaux).

Madžarevič je najprej prebral daljši odlomek iz njegovih **Esejev**, v katerih govori o vseh prvinah, ki sestavljajo njegovo literarno delo. Sogovorniki so se najprej spraševali o svobodi – Montaigne je bil namreč pripravljen zapustiti javne službe in v prostoru, ki je bil popolnoma predan protestantizmu, ohranjal svojo katoliško vero. Dejansko je težko našel sogovornike, pred svetom je bil umaknjen. Knjigo je naslovil

Preizkušnje

, eseje torej razume kot preizkušnje, literarne poskuse, francoščina je bila v njegovem času namreč še vedno nefiksirana, se še išče. S svojim iskrenim pisanjem in neafektiranostjo je bil deležen naklonjenega sprejema pri bralcih. Koritnik je izpostavil, da je imel veliko srečo, da se je lahko umaknil, Vitez je dodal, da je banalno, kako je bil od rojstva preskrbljen, saj je bil plemič in lastnik posesti. Madžarevič je poudaril, da je neomadeževanost njegovega gradu resničen fenomen, saj stoji zelo blizu kraja, kjer se je končala stoletna vojna, je pa očitno res imel diplomatske sposobnosti, da je lahko ostal tako svoboden.

Vitez je navedel uvod *Esejev*, v katerem Montaigne zapiše: »Dragi bralec, če ti bo ta knjiga všeč, to pomeni, da sem ti všeč jaz,« in se ob tem vprašal, kako je lahko dal tako osebnemu

delu kontrastno tako suh naslov. Madžarevič je povedal, da se tudi tu kaže Montaignova skromnost, in res si nenehno zastavlja vprašanje, kaj mu sploh daje pravico, da piše o vseh teh stvareh, se je navezal Vitez. Takrat ni bilo spodobno pisati o sebi, ampak o bitkah, pa še to ne preveč v podrobnostih. Madžarevič je izpostavil dragocenost esejev, saj se je skozi njih ohranilo ogromno informacij, ki bi nam sicer za vedno ostale neznanka, ni jih najti nikjer drugje.

Madžarevič in Vitez sta v nadaljevanju omenila tudi nekaj prevajalskih zagat, Madžarevič se z njim ukvarja že dve desetletji, a je še vedno negotov. Spregovorili so tudi o recepciji knjige v tistem času in o **Descartesu**, ki je nasploh zanimiv, saj je v okolju, ki ni naklonjeno govoru v prvi osebi v resni visoki literaturi, napisal

Razpravo o metodi

(in naredi revolucijo v zahodni znanosti) ravno v prvi osebi, prav tako kot Montaigne, čeprav, ironično, govori o objektivnosti! Zato je res ključna njegova zasluga, da je na ta način odprl literarno in znanstveno pisanje (ne za vse, nekateri se strogo držijo prejšnjih pravil in izogibanja osebnosti v tekstih). Tu so se na kratko lotili še problematike šolskega eseja, ki bi se moral imenovati prosti spis, sploh zaradi toliko pravil, ki ga omejujejo. Madžarevič je pristavil, da je esej prostor, kjer je znanost bolj umetniška, literatura pa bolj iskrena, in za konec prebral še Montaignov odlomek o problemih eseja, kar je lepo strnilo in zaključilo nadvse zanimiv pogovor.

Avtorica poročila: Veronika Šoster

Dogodek: 12. december 2018

{fshare id=3479}